

ישיבת בני"ע "גבעת שמואל"

מידעון

בס"ד, ט טבת תשפ"ה, פרשת ויחי, עשרה בטבת

דברי פתיחה

הרב שרגא פרוכטר, ראש הישיבה

מיד ושם - סיפור הדור השני לשואה. האסון הגדול שפקד את העם היהודי לפני כ-80 שנה צריך להילמד היטב כדי להפיק את הלקחים הנכונים. בימים המורכבים שבהם אנו חיים, צריכים לזכור 2 לקחים חשובים: הראשון- בימים שעשן המשרפות עלה השמימה ולמעלה מעשרת אלפים יהודים נרצחו מדי יום, לא הייתה מדינה שהשקיעה אפילו פצצה אחת בעצירת המשרפות באושוויץ או בהריסת קווי הרכבת למחנות ההשמדה. שערי הארץ היו נעולים, הכנסייה נאלמה דום. לפני ואחרי השואה לא היו מדינות בכל העולם שהסכימו לקלוט יהודים באופן נרחב. היום, **בחסדי ה** יש לנו מדינה. עלינו לבססה, לשמור עליה מכל משמר כי היא ביתנו היחיד והאמתי. אליה יכול להגיע כל יהודי והיא תעשה הכול כדי לעזור ולהושיע לכל יהודי בכל מקום על פני כדור הארץ.

הלקח השני- בתור למשרפות ועל פתחי

לבנים היקרים מאוד והוריהם, שלום וברכה. **מה היה השבוע ומה יהיה בישיבתנו???** **יום הקדיש הכללי והנחלת מורשת השואה בישיבה.** היום חל יום הקדיש הכללי. נושא השואה הוא נושא רחב, משמעותי וקדוש בהווה היהודית והישראלית. במהלך השנה אנו עוסקים בנושא ועיקר הלימוד נעשה בקרבת ימי הזיכרון. הפעילות מותאמת לכל גיל ולכל שכבה. כיתות י"ב מתכוננות למסע לפולין שייערך אי"ה לקראת חודש ניסן. היום נסעו **בני י"ב** למוזיאון "יד ושם" כחלק מתהליך הכנה מסודר ומדויק למסע לפולין. **בני י"א** שמעמיקים השנה בלימוד נושא השואה במסגרת הלימודים לבגרות בהיסטוריה-היו היום במוזיאון "משואה" בקיבוץ תל יצחק. **בני י'** ערכו סמינריון בן יומיים במוזיאון "שם עולם" בכפר הרואה. **בני ט'** יצאו בעוד כשבועיים ליום עיון ב"שם עולם". **בני ח'** יצאו היום לבית העדות בניר גלים, **ובני ז'** שמעו את סיפורה המרגש של גברת שולה ריכטר

בורות ההריגה צעדו יהודים מכל הסוגים ומעשרות מדינות. חרדים, דתיים, חילוניים ומתבוללים, ציונים ואנטי ציוניים. יהודים שהגיעו מיוון, צפון אפריקה, מזרח, מרכז ומערב אירופה. במסמכי ועידת ואנזה שבה הוחלט על "הפתרון הסופי לבעיית היהודים" היו רשומים למעלה מ- 11 מיליון יהודים כאנשים שיש להשמיד בשלב הראשון. לפי התכנון הנאצי- עם כיבוש ארץ ישראל היה מתוכנן מחנה ריכוז גם בארץ ישראל ח"ו. כל היהודים היו ברשימת המוות של הנאצים. **גורל אחד לכל היהודים. ללא הבדל.** כך היה אז וכך נהגו הרוצחים בשמחת תורה לפני שנה וחצי- רצח, השמדה ושבי לכל מי שקשור לעם היהודי. כשם שהיה, כך גם בימים השחורים והנוראים עלינו להפנים את המשפט שאמרו אחי יוסף- "כָּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נֶחְנוּ" אנחנו חייבים להשיב את האחוה, לחזק את הקשר ולנהוג בכבוד כלפי האחר והשונה. כוחנו באחדותנו. עלינו להתעסק במאחד, במקרב ובבניה המשותפת של העם היהודי. **כשם שלצערנו ידענו למות ביחד כך אנו חייבים ללמוד לחיות ביחד.**

לאחר דברים אלו, ברור שצריכים להשקיע המון כדי להטמיע את הנושא החשוב הזה של השואה לדור הבנים. בעוד מספר שנים לא יהיו עוד דמויות מהשואה(היום בני י"א-י"ב שמעו עדויות מצמררות מהדור הראשון), ולכן אנחנו ודור הבנים יצטרכו לספר לדורות הבאים מהי חובתנו והאחריות שלנו כדי לשמור על עם ישראל בארץ ישראל עפ"י תורת ישראל. לכן הישיבה משקיעה רבות בתחום זה.

דיני צום עשרה בטבת החל בערב שבת

תחילת הצום: אשכנזים 04:55 ספרדים: 5:32

סוף הצום: 17:13 - קידוש של שבת.

מהו יום עשרה בטבת??

יום זה מציין את תחילת המצור על ירושלים, הגולים החליטו לקבוע יום צום וזיכרון דווקא בעקבות תחילת המצור על ירושלים משום שהעם הוכה בתדהמה נוכח המצור, וכך ניתן לדייק מתגובתו של יחזקאל: 'ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר. בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלם בעצם היום הזה! (יחזקאל כד,ב)'.
שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים חוֹזְרֵת בַּפְּסוּק הַמִּילָה 'הַיּוֹם', לַהֲדַגִּישׁ אֶת עוֹצְמַת הַתְּדַהְמָה. בְּנֵי יְהוּדָה סָבְרוּ, שְׁחֹרְבֵן יְרוּשָׁלַיִם לֹא יִתְרַחֵשׁ וְאִף מְנַסִּים לַהֲתַעֲלֵם מִכֶּךָ בַּעַת פְּלִישְׁתּוֹ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

תחושת העם מנוסחת היטב על ידי ירמיהו: (ז, א-טו):

כֹּה אָמַר ה' צ-בֹאוֹת א-לֵהי יִשְׂרָאֵל הִיטִיבו דְרָכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאֲשַׁכְנָה אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה. אֲל תִּבְטְחוּ לַכֶּם אֶל דְּבַרִי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר הִיכַל ה' הִיכַל ה' הִמָּה... הֲנֵה אַתֶּם בְּטֹחִים לַכֶּם עַל דְּבַרִי הַשֶּׁקֶר לְבַלְתִּי הוֹעִיל; יִרְמִיָּהוּ בֹא לַעַם וּמְנַפֵּץ אֶת אֲשֻׁלֵיתֶם. הוּא מַתְּדַעַּע מִפְּנֵי הַתְּנַהֲגוֹת בְּלַתִּי מִזְּסָרִית. אִוֹלָם גַּם בַּהֲגִיעַ הַיּוֹם, מִתְקַשֶּׁה יַחֲזַקָּאֵל לְקַלוֹט אֶת הַמִּתְרַחֵשׁ, וְלִכֵּן הִיא צוֹרֵךְ, שֶׁה' יִתְבַּרַךְ יִדְגִישׁ בְּפָנָיו שׁוֹב וְשׁוֹב שְׂזֵאת הַמְּצִיאוֹת.

על פי הלוח העברי הנוהג כיום, עשרה בטבת הוא היחיד מבין התעניות שיכול לחול ביום שישי כמו השנה. הדבר קורה אחת למספר שנים. כאשר התענית חלה ביום שישי, יש דעות בתנאים ובראשונים שהתענית מסתיימת מעט לפני כניסת השבת, כדי לאפשר לאכול על מנת שלא להיכנס לשבת בהרגשה רעה - "שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה". אמנם בפועל מקובל לנהוג כדעות החולקות ואוסרות לסיים את התענית לפני צאת הכוכבים.

דיון נוסף נוגע לסדרי תפילת מנחה בעשרה בטבת שחל ביום שישי; המנהג המקובל הוא שקוראים בתורה בפרשת "ויחל" כמו בתענית רגילה, אבל כמו בכל מנחה של יום שישי לא אומרים תחנון, ויש גם מנהגים שונים.

ולכן לא אומרים בתפילת מנחה את תחינות אבינו מלכנו שנלוות אל התחנון בימי צום. על פי הלוח העברי הנוהג כיום, התאריך י' בטבת **לא יכול** לחול ביום שבת עצמו. עם זאת, האבודרהם כתב שבניגוד לכל שאר הצומות שמדרבנן, אילו עשרה בטבת היה חל בשבת, התענית הייתה דוחה את השבת ולא נדחית ליום אחר. האבודרהם כתב שהמקור לכך הוא פסוק ביחזקאל בו נאמר לגבי עשרה בטבת הביטוי "עצם היום הזה" (יחזקאל כ"ד - ב') כמו שנאמר בתורה לגבי יום הכיפורים שדוחה שבת. עם זאת, רבי יוסף קארו כתב בבית יוסף על דברי האבודרהם האלו: "לא ידעתי מניין לו זה".

יום הקדיש הכללי

ביום כ"ז בכסלו תשי"א החליטה הרבנות הראשית לישראל לציין את יום עשרה בטבת בכל שנה כ"יום הקדיש הכללי". יום זה נועד לאפשר לקרובי הנספים בשואה שיום קבורתם לא נודע לנהוג במנהגי יום היארצייט של הנפטרים: להדליק נרות נשמה, לומר קדיש וללמוד משניות לעילוי נשמות הנספים. על פי תקנת הרבנות הראשית, בבתי הכנסת, לאחר קריאת התורה שבתפילת שחרית, אומרים את תפילת אל מלא רחמים לזכר חללי השואה.

מהו המסר לנו ביום זה???

ביום זה יש לערוך חשבון נפש ולהילחם באדישות ולהיות רגישים ואכפתיים כלפי מציאות בלתי נסבלת. **יום הקדיש הכללי ועשרה בטבת הם ימים, שאנו מוזהרים מסכנותיה של האדישות הערכית והמוסרית, שעלולה לגרום חלילה לחורבן. לזכור את דמותו המופלאה של חושים בן דן שידע לזעוק זעקה בשעה שכולם היו אדישים ואף לא תמיד הזעקה נשמעת היא חשובה מצד טהרתה, שכן היא נובעת מכנות והיא נקייה מכל השפעה פוליטית.**

פרשת ויחי ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" – למה דווקא הם??

בכל ערב שבת ההורים מברכים את ילדיהם בברכת - «ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה» (לבנים) / «ישימך אלוקים כשרה, רבקה, רחל ולאה» (לבנות). **ברכת**

ההורים לילדיהם נלמדת מתוך פרשתנו, פרשת «ויחי».

'האור החיים' הקדוש (מח, טו) כותב: "יתבאר על פי דבריהם שאמרו (ב"ר פ' ל"ט) שמפתח הברכות היה ביד אברהם ומסרו ליצחק ויצחק מסרו ליעקב (שם פ' ס"א) ויעקב מסרו ליוסף, והוא אומרו ויברך וגו' פירוש מסר בידו מפתח הברכות". כלומר, כך צריך לפסק את הכתוב, "ויברך את יוסף" נקודה. לאחר-מכן יש גם ברכה לנערים. ומה היא הברכה שמברך יעקב את יוסף? **"בך יברך ישראל", הכוח לברך בעם - ישראל יעבור דרך יוסף.** באמת בכל הדורות עמ"י בירך בברכה זו את ילדיו כמו שכותב רש"י: «בך יברך ישראל - הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו "ישימך אלהים כאפרים וכמנשה" (וכן פירשו גם הרשב"ם, הרד"ק והרמב"ן).

מסופר על אדם שהגיע לבעיית שלום-בית קשה עם אשתו, ולמה? כל לילה, כאשר אשתו הייתה משכיבה את הילדים לישון בסיום קריאת-שמע הייתה אומרת איתם את הפסוק "המלאך הגואל אותי", אולם הייתה מפסקת אותו, ואומרת "המלאך הגואל אותי מכל, רע - יברך את הנערים". הבעל היה מתחנן לפני אשתו שלא תאמר כך, שזה לא ברכה, אלא קללה, ואסור לומר, אבל היא בשלה, לא הייתה מוכנה לשנות כלום וטענה שככה סבתא שלה לימדה אותה! הבעל שכבר לא היה מסוגל לשמוע שאשתו 'הורגת לו את הילדים' אמר לה שחייבים להתגרש.

באותו זמן, נודע להם שהאדמו"ר מצ'רנוביל הגיע אליהם לעיירה. הלכו הבעל ואשתו לאדמו"ר מצ'רנוביל להתייעץ בנושא זה. התחיל הבעל להתנות בפני הרב, "או שהרב מציל את המשפחה או שאנחנו מתגרשים". שאל האדמו"ר, "מה קרה?". סיפר הבעל את כל עניין ה'השכבות' שאשתו עושה לילדים כל לילה. פנה האדמו"ר אל האישה ושאל, "איך הגעת לזה?". השיבה, "ככה סבתא שלי חנכה אותי ואף אחד לא ישנה את דעתי".

האדמו"ר עצם את העיניים התנדנד וחשב. לאחר כמה שניות פתח את עיניו, פנה לבעל ואמר, "היא צודקת, ואסביר לך למה, ידוע שברוסיה הייתה מחלה נגיפית באחת העיירות וילדים רבים היו נפטרים ר"ל. האדמו"ר שכיהן אז הורה, שכאשר ההורים משכיבים את ילדיהם לישון, יברכו אותם דווקא בנוסח הזה, כיון שישנם שני מלאכים שהולכים עם האדם, אחד טוב ואחד רע, לכן צריכים להתפלל שגם המלאך הרע יברך את הילדים, וכך עשו כולם. ובאותה

עיירה שברכו כך, אכן המגפה נעצרה. אחר-כך פנה האדמו"ר שוב לגברת ואמר, "המחלה הזו עברה לפני מאה שנה, עוד מהתקופה של סבתא שלך. זהו זה, נגמר ברוך ה', מהיום כבר לא צריך יותר את המלאך הרע שיברך, אלא רק את הטוב" התיישבו הדברים על לב האישה והסכימה לשנות כדברי האדמו"ר וברוך ה' חזר להם השלום לבית.

וקשה : ברכה של הבנים היא "יְשִׁמְךָ אֱ-לֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכְמִנְשֵׁה". ויש לתמוה, הבנות זוכות לברכה נפלאה - "ישימך א-להים כשרה רבקה רחל ולאה",

וכי לא היה ראוי יותר לברך אף את הבנים – ישימך א-להים כאברהם יצחק ויעקב!?

חידושי הגרי"ז (רבי יצחק זאב הלוי בן ר' חיים סולוביצ'יק זצ"ל) מתרץ: «הנה כל השבטים גדלו והתחנכו על ברכי יעקב אבינו בארץ כנען וזכו על ידי כך להיות שבטי-יה, אך מנשה ואפרים לא זכו לכך, ולא עוד אלא שגדלו בארץ מצרים מקום הטומאה של עבודה זרה וגילוי עריות כפי שמופיע בחז"ל, ואעפ"כ זכו להגיע למדרגת השבטים, ולכן זו הברכה שמברכים כל אדם מישראל שלא יהיה מושפע מסביבתו כמו אפרים ומנשה שהיו בארץ מצרים ולמרות זאת לא הושפעו מהסביבה הרעה.

וכן אמר הרב משה צבי נריה זצ"ל על הפסוק – «והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה».. בארץ ישראל ואלו שסמוכים ליעקב אבינו, די בחי'נוך שהוא בבחינת 'אש'. אולם במצרים, ובתוך החברה המצרית, היה צריך יוסף להגדיל את האש עד כדי 'להבה', בשביל שיזכה לגדל את אפרים ומנשה להיות ראויים להשתייך לבית ישראל.

כשהבעש"ט היה רואה ילד יהודי הוא היה שם לו יד על הלב ומברך אותו שיהיה לו לב בוער לה' יתברך! בערב שבת תיקח את הילד או הילדה שלך תסתכל להם טוב בעיניים תיתן להם נשיקה תשים את הידיים על הראש ותבכה לה' יתב' שבזכות הברכה העצומה הזאת ה' יבעיר את הלב שלהם לעבודתו יתברך!!! אכי"ר!!!

שבת שלום ומבורך, גאה בכם מאוד

בשורות טובות לכולנו

ושה' יתב' ישמור על חיילינו בכל הגזרות

אוהבכם ומוקירכם

שרגא פרוכטר – ראש הישיבה

ביקור מו"ר הרב יהושע ויצמן - ראש ישיבת ההסדר במעלות בישיבה.

ביום ראשון הקרוב יתארח בישיבה כבוד מו"ר הרב ויצמן שליט"א.

הרב ימסור שיעור ושיחה בענייני היום לכיתות י"א-י"ב בשעה 9.30, יענה לשאלות

התלמידים בנושאים מגוונים, ובשעה 10.30 תתקיים ישיבת רמי"ם עם הרב.

כולנו מצפים ונרגשים לקראת ביקור כבוד הרב בישיבה.

רישום לכיתות ז' תשפ"ו.

בימי חנוכה נערכו 2 ימי הכרות לכיתות ו'. ב"ה השתתפו למעלה ממאתיים ועשרים בנים בימי ההיכרות. בשבוע שעבר נערך ערב הכרות להורים מבתי הספר מורשת זבולון ומורשת נריה.

ביום ראשון הקרוב י"ב טבת 12/1/25 בשעה 19:30 נקיים ערב הכרות נוסף להורי בתי ספר נוספים. אתם מתבקשים להפיץ את המידע להורים שיש להם בנים בגיל המתאים ומתגוררים באזור הרישום של הישיבה.

בני כיתות ט' - סמינריון בירוחם- בנגב ייבחן העם בישראל ומדינתו.

מדברי ראש הממשלה בן גוריון - "כי רק במאמץ מלוכד של עם מתנדב ומדינה מתכננת ומבצעת נוכל למשימה הגדולה של הפרחת השממה וישובה. מאמץ זה יקבע גורלה של מדינת ישראל ומעמדו של עמנו בתולדות המין האנושי."

בימים רביעי וחמישי הקרובים, ט"ז-ט"ח טבת 15-16/1/25, יצאו בני ט' לסמינריון במדרשת יחד בירוחם.

הסמינריון יעסוק בערכים חברתיים ורוחניים, במעשה החלוצי בנגב ובגיבוש המחזור. בסמינריון ישתתפו מנהיגים חברתיים מהקהילה בירוחם ודמויות מרכזיות מהגרעין התורני במקום. נבקר בצריף בן גוריון ובקברו ונזכה להדרכה ממדריכי מדרשת בן גוריון. נפגוש דמויות העוסקות בישוב הנגב ובהקמת ישובים ופיתוחם מקום המדינה ועד ימינו.

שבת ישיבה לבני י"א - במדרשת שבי שומרון.

בשבת הבאה אי"ה שבת פרשת שמות יצאו בני י"א לסמינריון בשבי שומרון.

נושא השבת - "חיים של מנהיגות, שליחות ומסירות".

תוכנית מפורטת תצא בקרוב.

כמובן שאנחנו יוצאים באוטובוסים ממוגנים עפ"י כל דרישות משה"ח - אנשי בטחון,

חובשים וכל מה שנצרך. אי"ה אשתתף בשבת זו עם הבנים.

